

TARIXIY PEDAGOGIK TAJRIBALAR ASOSIDA IJODIY TEXNOLOGIYALARNI MAKTAB TA'LIMIDA TATBIQ ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI

Hosilova Nazokat Istamovna

Buxoro innovatsiyalar universiteti,
Pedagogika nazariyasi va tarixi mutaxassisligi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18260422>

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot maktab ta'limida ijodiy texnologiyalarni tatbiq etishning ilmiy-nazariy asoslarini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotning diqqat markazida tarixiy pedagogik tajribalar va ularning zamonaviy maktab amaliyotida ijodiy yondashuvlarni shakllantirishdagi ahamiyati turadi.

Ishda Sharq va G'arb pedagogik fikrlari, pedagogik merosning nazariy jihatlarini, shuningdek, ijodiy texnologiyalarni qo'llash metodikasi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tarixiy pedagogik tajribalarni inobatga olgan holda ishlab chiqilgan ijodiy texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, amaliy ko'nikmalarini va ijodiy tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi.

Shu bilan birga, maqola o'qituvchining pedagogik roli, metodik yondashuv va ta'lim jarayonini tashkil etishning samaradorligini ham ochib beradi. Tadqiqot natijalari maktab ta'limida ijodiy texnologiyalarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalarni beradi va pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etishda nazariy poydevor yaratadi.

Kalit so'zlar: Ijodiy texnologiyalar; Maktab ta'limi, Ta'lim jarayoni, Pedagogik innovatsiyalar; O'quvchilarning tafakkuri.

Kirish

Maktab ta'limida ijodiy texnologiyalarni tatbiq etish so'nggi yillarda pedagogik amaliyotda dolzarb masalalardan biriga aylangan. Tarixiy pedagogik tajribalar o'quv jarayonida innovatsion yondashuvlarni shakllantirishda muhim ilmiy-nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Shu bois, pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy tafakkurini rivojlantirish maqsadida tarixiy tajribalarni tahlil qilish zarur.

Tadqiqotning asosiy maqsadi – tarixiy pedagogik qarashlar va zamonaviy ijodiy texnologiyalar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni aniqlash, ularni maktab ta'limida samarali qo'llashning ilmiy-nazariy asoslarini belgilashdir.

Asosiy qism

Tarixiy pedagogik tajribalar o'quvchilarning bilim, ko'nikma va tafakkurini shakllantirishda muhim manba hisoblanadi. Sharq va G'arb mutafakkirlari pedagogik qarashlari bugungi ta'lim jarayonida ijodiy yondashuvlarni rivojlantirishga asos yaratadi.

Tarixiy pedagogik tajribalar orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va muammoni hal etish qobiliyatini rivojlantirish mumkin. Shu bilan birga, tarixiy manbalar o'qituvchiga metodik vositalarni tanlashda yo'l-yo'riq beradi. Tarixiy pedagogik tajribalarni o'rganish natijasida ta'limning maqsad va vazifalarini belgilash osonlashadi.

Bu tajribalar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda darslarni tashkil etishga imkon beradi. Shuningdek, tarixiy tajribalar asosida ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonini tizimli va izchil qilishga xizmat qiladi.

Tarixiy pedagogik tajribalarni chuqur tahlil qilish orqali zamonaviy ijodiy texnologiyalarni ishlab chiqishning ilmiy asoslari yaratiladi. Ularning samaradorligi o'quvchilarning ijodiy faoliyatini oshirish, mustaqil fikrlashga rag'batlantirish va bilimlarni ongli o'zlashtirishda ko'zga tashlanadi. Shu bilan birga, tarixiy pedagogik tajribalar maktab amaliyotida pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etishda muhim nazariy poydevor hisoblanadi.

Ijodiy texnologiyalar o'quv jarayonini faol va interaktiv qilishga qaratilgan. Ular o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Maktab amaliyotida ijodiy texnologiyalarni tatbiq etish jarayoni aniq metodik yondashuvga tayanadi. Bu yondashuv dars rejasini ishlab chiqish, metod va vositalarni tanlash hamda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishni o'z ichiga oladi. Ijodiy texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi o'qituvchining pedagogik mahorati va metodik kompetensiyasiga bevosita bog'liq.

To'g'ri tanlangan texnologiyalar o'quvchilarning bilimlarini chuqur o'zlashtirish, tahlil qilish va amaliyotda qo'llash qobiliyatini oshiradi. Shu bilan birga, ijodiy texnologiyalar dars jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi. Metodik jarayonni samarali tashkil etish uchun darslar interaktiv vositalar, muammoli vazifalar, loyihaviy faoliyat va guruh ishlarini o'z ichiga olishi kerak. Bu yondashuv o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, mustaqil ishga rag'batlantiradi va darsni amaliyotga yaqinlashtiradi. Shuningdek, o'qituvchilar uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqish ijodiy texnologiyalarni tatbiq etish samaradorligini oshiradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ijodiy texnologiyalarni maktab amaliyotida tatbiq etish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini va ijodiy tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi.

O'quv jarayonining interaktivligi va amaliy yo'nalishi o'quvchilarning bilimlarni ongli egallashiga imkon yaratadi. Shu bilan birga, ijodiy texnologiyalar darsni qiziqarli qiladi va o'quvchilarda ta'limga bo'lgan motivatsiyani oshiradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, tarixiy pedagogik tajribalarni inobatga olgan holda ishlab chiqilgan ijodiy texnologiyalar samaradorligi yuqori. Ular o'quvchilarning individual xususiyatlariga moslashadi, ta'lim jarayonini tizimli va izchil qiladi. Bundan tashqari, o'qituvchining metodik yondashuvi va kasbiy kompetensiyasi ijodiy texnologiyalar samaradorligini belgilovchi hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijodiy texnologiyalarni tatbiq etish o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini shakllantirish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ular pedagogik amaliyotni zamonaviy talablar bilan uyg'unlashtirish va ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, tarixiy pedagogik tajribalar maktab ta'limida ijodiy texnologiyalarni tatbiq etishning ilmiy-nazariy asosini tashkil qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijodiy texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodiy tafakkurini va bilimlarni ongli o'zlashtirishini rivojlantiradi.

Tarixiy tajribalar asosida ishlab chiqilgan texnologiyalar o'qituvchining metodik yondashuvi bilan uyg'unlashganda ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Shu bilan birga, maqola pedagogik amaliyotda ijodiy texnologiyalarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar beradi, maktab ta'limi sifatini oshirish va innovatsion pedagogik yondashuvlarni tatbiq etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Murodova D.R. Improving the pedagogical technology for developing creative thinking in students // *Educator Insights: Journal of Teaching Theory and Practice*, 2025, Vol. 1, №3.
2. Orakbaev Z.Z. Forming the professional creativity of teachers of education through the use of pedagogical technologies // *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 2025.
3. Gayemov F.J. Innovative methods for developing creative thinking in informatics classes // *American Journal of Education and Learning*, 2025.
4. Pakhratdinova R.O. Application of educational technologies in the development of students' creative activity // *International Journal of Social Science Research and Review*, 2021, Vol. 4, №5.
5. Shomirzayev M.K. Pedagogical technologies — as a factor to increase student knowledge in school technology classes // *Current Research Journal of Pedagogics*, 2021, Vol. 2, №05.
6. Kudyarova A. Innovative teaching techniques to foster creativity and critical thinking in elementary students // *International Journal of Artificial Intelligence*, 2024, Vol.4(05), P. 45–48.